

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 198
Tel. 24-36-41

Nr. 06/2-1351 din 29.03 2016
La nr.03/3888 din 16 martie 2016

Ministerul Justiției

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție asupra proiectului legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Codul de procedură penală nr.122/2003, Codul de procedură civilă nr.225/2003, Codul Contravențional nr.218/2008).

Anexă: *Raportul de expertiză anticorupție – 2 file,*
Anexa raportului de expertiză – 1 filă.

Director adjunct

Cristina ȚARNĂ

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

asupra nivelului coruptibilității proiectului

de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative
(Codul de procedură penală - art.29, 41, 52, 56, 177, etc; Codul de
procedură civilă - art.5, 10, 52, 85, 86, etc; Codul contravențional
- art.230, 233, 236, etc)

I. EVALUAREA GENERALĂ A PROIECTULUI

1. Evaluarea fundamentării proiectului

1.1 Fundamentarea generală a proiectului

a. **Autor al inițiativei legislative** este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Justiției, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 47(44) din Regulamentul Parlamentului.

b. **Categoria actului legislativ** propus este lege organică, ceea ce corespunde art. 72 din Constituție și art.art. 6-11, 35 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

c. **Scopul promovării proiectului.** Proiectul de lege este elaborat în scopul implementării domeniului specific de intervenție 4.1.4 „Reglementarea clară a comportamentului judecătorilor, procurorilor, ofițerilor de urmărire penală, avocaților și executorilor judecătorești în raport cu alte persoane în scopul combaterii actelor de corupție” din Strategia de reformă a sectorului justiție (în continuare SRSJ) pentru anii 2011-2016 (aprobată prin Legea nr.231/2011) și în special acțiunea nr.4 din Planul de acțiuni pentru implementarea SRSJ (aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.6/2012) care stabilește necesitatea „perfecționării cadrului legislativ în vederea precizării marjei de discreție a reprezentanților sectorului justiție și elaborarea unui proiect de modificare a cadrului normativ relevant”.

Scopul proiectului legii este de a interveni cu soluții de ordin normativ pentru eliminarea normelor vulnerabile din perspectiva unei marje de discreții excesive sau pentru diminuarea efectului acestora, inclusiv pentru precizarea marjei de discreție oferite actorilor din sectorul justiție.

În linii mari, obiectivele urmărite de reglementările propuse sunt:

- formularea normelor și regulilor de procedură în mod imperativ, normele dispozitive urmând a fi incluse doar cu titlu de excepție (când legiuitorul nu poate anticipa cu exactitate circumstanțele și modul de comportament al persoanelor);
- actele îndeplinite în cadrul procedurilor să fie de fiecare dată motivate, pentru a asigura accesibilitatea (înțelegerea motivelor) lor și a evita orice suspiciuni privind legalitatea și temeinicia lor;
- stabilirea unor termene precise pentru îndeplinirea actelor procedurale deoarece inexistența unor termene concrete provoacă condiții și situații de discreție excesivă pentru subiecții

abilitați cu îndeplinirea atribuțiilor respective:

- toate actele, măsurile și acțiunile îndeplinite în cadrul procedurilor (penale, civile, contravenționale) să poată fi supuse unui mecanism de control/contestare, astfel încât de fiecare dată să fie excluse rea-voința, subiectivismul și arbitrariul la îndeplinirea lor.

d. Suficiența argumentării. Considerăm că argumentele invocate de autor în nota informativă justifică necesitatea elaborării și promovării proiectului. Prevederile art.20 al Legii nr.780/2001 privind actele legislative au fost respectate în totalitate. Nota informativă stabilește condițiile ce au impus elaborarea proiectului, scopul și obiectivele urmărite, modul de reglementare a problemelor abordate (în proiect) de legislația și documentele strategice în vigoare, analizează prevederile propuse cu evidențierea elementelor noi și argumentarea corespunzătoare, precum și impactul proiectului.

1.2 Fundamentarea economico-financiară a proiectului

Implementarea prevederilor proiectului nu generează cheltuieli financiare suplimentare pentru bugetul de stat.

1.3 Promovarea sau prejudicierea intereselor de grup ori individuale, în lipsa unei justificări a interesului public

În opinia noastră, prevederile proiectului sunt conforme interesului public general perfecționând cadrul normativ național în domeniul procesual-penal, procesual-civil și contravențional.

2. Evaluarea compatibilității proiectului cu standarde anticorupție

Proiectul supus expertizei nu reglementează expres domeniul anticorupție, motiv din care compatibilitatea acestuia cu standardele internaționale anticorupție nu este evaluată. Totodată, date fiind obiecțiile expuse în acest raport cu privire la neîntrunirea rigorilor de expertiză anticorupție, considerăm proiectul insuficient compatibil cu standardele naționale anticorupție.

Asigurarea transparenței în procesul decizional. La momentul examinării, proiectul legii pentru modificarea unor acte legislative (Codul de procedură penală nr.122/2003, Codul de procedură civilă nr.225/2003, Codul contravențional nr.218/2008) și nota informativă la acesta erau publicate pe site-ul Ministerului Justiției www.justice.gov.md și pe portalul guvernamental www.justice.gov.md, ceea ce atestă faptul că proiectul întrunește cerințele impuse de prevederile art. 8-12 ale Legii nr.239-XVI/2008 privind transparența în procesul decizional.

II. EVALUAREA ÎN FOND A PROIECTULUI

1. Formulări lingvistice ambigui

Textul proiectului corespunde tehnicii legislative și normative, regulilor limbajului și expresiei juridice.

2. Conflicte ale normelor de drept

Articolul I, Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248–251, art. 699), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

Pct.9. Articolul 274 alineatul (7) după cuvântul „procurorul” se completează cu cuvintele „, după autorizarea procurorului ierarhic superior,”.

Pct.11. Articolul 320 alineatul (5) propoziția a doua, după cuvintele „ordonanță motivată” se completează cu textul „, cu autorizarea procurorului ierarhic superior”.

Pct.12. Articolul 407 alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Apelul declarat de procuror poate fi retras de către acesta doar după autorizarea procurorului ierarhic superior fie de către procurorul ierarhic superior cu indicarea în mod obligatoriu a motivelor.”

Reglementările propuse, într-o oarecare măsură, limitează competența procurorului responsabil de o cauză penală de a lua o decizie care, în mod firesc, îi aparține, ceea ce nu corespunde art.3 alin.(4) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură: „Procurorul își desfășoară activitatea în baza principiilor legalității, imparțialității, rezonabilității, integrității și independenței procesuale, care îi oferă posibilitatea de a lua în mod independent și unipersonal decizii în cauzele pe care le gestionează”, precum și art.33 din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, care reglementează independența procurorilor.

Ne declarăm rezervați cu privire la instituirea procedurii de autorizare din partea procurorului ierarhic superior, precum în cazul modificărilor propuse la art.274 alin.(7), art.320 alin.(5) și art.407 alin.(2). Există riscul ca revenirea la procedurile birocratice anterioare, care presupuneau multiple autorizări și coordonări pentru emiterea unui act procedural, să reducă din independența procesuală a procurorului și să încalce principiile de organizare a activității Procuraturii. Poziția noastră se bazează și pe prevederile art.33 alin.(3) al Legii nr.3/2016 cu privire la Procuratură care stabilește faptul că „în cazul în care deciziile luate de procuror sunt ilegale, acestea pot fi anulate motivat de către procurorul ierarhic superior”.

Recomandarea: Recomandăm reevaluarea reglementărilor prin prisma principiului independenței procurorului.

3. Norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb

Nu sînt identificate norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb, capabile să genereze coruptibilitate.

4. Discreții excesive ale autorităților publice

Nu sînt identificate discreții excesive ale autorităților publice, capabile să genereze coruptibilitate.

5. Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor persoanelor

Nu sînt identificate cerințe excesive, care să depășească cadrul rezonabil pentru realizarea drepturilor sau obligațiilor subiecților vizați.

6. Accesul limitat la informație, lipsa transparenței

Textul proiectului nu necesită a fi evaluat prin prisma accesului la informație sau asigurării transparenței.

7. Lipsa sau insuficiența mecanismelor de control

Implementarea prevederilor proiectului nu presupune aplicarea cărorva mecanisme suplimentare de control.

8. Responsabilitate și sancțiuni necorespunzătoare

Proiectul nu implică careva responsabilități și nu necesită referințe exprese la responsabilitate și sancțiunile aplicate pentru încălcarea prevederilor sale.

Expertiza a fost efectuată în temeiul Regulamentului cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, adoptat prin Hotărârea Guvernului nr. 977 din 23.08.2006, în condițiile Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin ordinul directorului Centrului Național Anticorupție nr. 62 din 19.04.2013, de către

Roman Starașciuc
inspector principal Direcția legislație și expertiză anticorupție
29 Martie 2016

*Prezentul raport este publicat pe pagina oficială a
Centrului Național Anticorupție - www.cna.md*

**Anexa la raportul de expertiză anticorupție
asupra nivelului coruptibilității proiectului**

de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Codul de procedură penală - art.29, 41, 52, 56, 177, etc; Codul de procedură civilă - art.5, 10, 52, 85, 86, etc; Codul contravențional - art.230, 233, 236, etc)

Nr.	Norma	Factori de coruptibilitate și alte obiecții	Analiza	Recomandarea
1	<p>Articolul I, Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248–251, art. 699), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează: Pct.9. Articolul 274 alineatul (7) după cuvântul „procurorul” se completează cu cuvintele „, după autorizarea procurorului ierarhic superior,”. Pct.11. Articolul 320 alineatul (5) propoziția a doua, după cuvintele „ordonanță motivată” se completează cu textul „, cu autorizarea procurorului</p>	<p>Prevederi incompatibile cu legislația în vigoare</p>	<p>Reglementările propuse, într-o oarecare măsură, limitează competența procurorului responsabil de o cauză penală de a lua o decizie care, în mod firesc, îi aparține, ceea ce nu corespunde art.3 alin.(4) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură: „Procurorul își desfășoară activitatea în baza principiilor legalității, imparțialității, rezonabilității, integrității și independenței procesuale, care îi oferă posibilitatea de a lua în mod independent și unipersonal decizii în cauzele pe care le gestionează”, precum și art.33 din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, care reglementează independența procurorilor.</p> <p>Ne declarăm rezervați cu privire la instituirea procedurii de autorizare din partea procurorului ierarhic superior, precum în cazul modificărilor propuse la art.274 alin.(7), art.320 alin.(5) și art.407 alin.(2). Există riscul ca revenirea la procedurile birocratice anterioare, care</p>	<p>Recomandăm reevaluarea reglementărilor prin prisma principiului independenței procurorului.</p>

ierarhic superior". Pct.12. Articolul 407 alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Apelul declarat de procuror poate fi retras de către acesta doar după autorizarea procurorului ierarhic superior fie de către procurorul ierarhic superior cu indicarea în mod obligatoriu a motivelor.”

presupuneau multiple autorizări și coordonări pentru emiterea unui act procedural, să reducă din independența procesuală a procurorului și să încalce principiile de organizare a activității Procuraturii. Poziția noastră se bazează și pe prevederile art.33 alin.(3) al Legii nr.3/2016 cu privire la Procuratură care stabilește faptul că „în cazul în care deciziile luate de procuror sunt ilegale, acestea pot fi anulate motivat de către procurorul ierarhic superior”.